KZ

futuristan.lab

QAZAQ FUTURISM

Отарсыз футуризм көзқарасындағы Қазақстан өнерінің хронологиясы

Бұл хронологияда біз қазақстандық суретшілердің перспективадағы болашақ туралы ұғымдарын көрсететін негізгі туындыларын таныстырамыз.

Камиль Мулашев
Жер мен уақыт.
Қазақстан
1979

Кеңестік кезеңде бұл триптих КСРО-ның ғарышты игерудегі жетістіктеріне арналған ең ірі көрмелерде көрсетілген. Суретші алыстағы бейтаныс планеталардың абстракт ландшафтын елестету арқылы емес, көрерменді қазақ даласының кеңістігіне енгізіп, ашық кеңістікті, ауаны, тіпті түс «температурасын» сезінуді көрсете алды.

Еркін Мергенов
Курос
1988–2000

Келешек адамының образы — «Курос» мүсініндегі құлаққап таққан «гуманоид» —атлеттерді бейнелейтін ежелгі гректердің дәстүрін еске салады, ондай мүсіндер ғибадатханаларда орнатылатын. Суретші өзінің көптеген еңбектерінде кибернетика сарындарына ілесіп, дене мүшелерінің орнына механикалық протездер қолданады; кейінгі туындыларында ерте дәуір тақырыбы күшейеді: көрермен ақ стилі мен модернизм тоғысқан «жойылған өркениет» артефактілеріне тап болады.

Алмагүл Меңлібаева
Map of the Nomadzing Reimaganings
2023

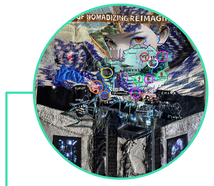

Өз туындыларында Меңлібаева болашақ тақырыбын жиі қозғайды, ол киберфеминизм эстетикасы кеңес жобасымен, Орталық Азия тарихы мен мифологиясын зерттеумен тоғысатын әлем құрады. Оның зерттеу фильмдерінің жинағы ерекше архивке — тоқымаға жұмбақтап енгізілген.

Марат Дильман
Атауы жоқ
2019

Марат Дильман документалды фотосуретпен жұмыс істейді, ол өзінің әдісін «салқын белгілеу» деп анықтайды, өзекті ұлт қалыптасуы мен жаңа республиканың модернизацияға ұмтылуын көрсететін бірегей визуалды тіл құрады.

Мансұр Смағамбетов
Парсифаль
2025

Семейдегі өртенген қарағай орманын фон ретінде қолданған мистикалық опера. Суретші үш арналық бейнекөрсетілімде Рихард Вагнердің «Парсифаліне» басқа мазмұн береді: өңірдің ядролы сынақтар тарихына байланысты жаралы жадына жүгінеді. Еуропалық мәдениет үшін канондық сюжетті номад космологиясымен бетпе-бет келтіріп, Смағамбетов уақытты қабылдаудың сызықтық концепциясын қайта қарайды.

Сәкен Нарынов
Ұтымды блок
1979

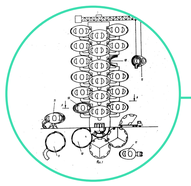

Эксперименталды сәулеттік жобада Нарынов басқа планеталардағы тіршілікті қамтамасыз етудің модульді жүйесін елестетіп, трансформер-ғимарат әзірледі. Бұл идеяға қатысты шабыты оянуына көшпенділердің дәстүрлі киіз үйінің пішіні себеп болды. «Сыртқы — ішкі, шексіз үлкен — шексіз шағын, әлемнің шексіздігі — танымның шектілігі», — ол жаңа өлшем табуға ұмтылғандай, өзінің туындыларын осылай сипаттаған.

Сергей Маслов
Байқоңыр-2
2001

Масловтың батыл еңбектері мен арандатушылық акциялары Уитни Хьюстонмен романтикалық қарым-қатынаста болуы мен «вампиризмнен» ауыр сиқырға әуестігі мен өз-өзіне қол жұмсауды ұйымдастырғанына дейін түрлі тақырыпта көптеген әңгіме тудырған. «Ойдан шығарылған өмірбаян» логикасы мокьюментари жанрында жалғасын тапты: зымыран-киіз үй түріндегі инсталляция Жердің ғарыштан келген алғаш тұрғындары – ғарыш көшпенділері туралы әңгімеге негізделген.

Ардақ Мұқанова
Neo Tengri
2021

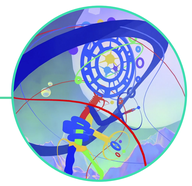

Мұқанова виртуалды әлем жасайды, онда пайдаланушы тәңіршілдік космологияға байланыстырылған футуристік пейзажда саяхаттайды. Бұл тәжірибе қоршаған элементтермен – петроглифтер мен руналардан туындайтын болмыстармен өзара әрекеттесуге негізделген. Ойыншы тау шыңына ұмтылып көтеріледі, шыңға жету метафорасын ашып, Тәңірді кездестіреді.

Анвар Мүсірепов
Аластау
2024

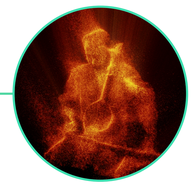

«Аластау» бейне-эссесі көрермендерді күн жарылысынан соң басталған ақырзаманнан кейінгі болашаққа жетелейді. Тірі қалғандар көшпенді тайпаларына бірігіп, салт-жораларды орындайды, ядролық шаңнан келген тірі жандарды бақылайды. Бұл туынды авторы Қорқыт Ата туралы аңыздан шабыт алған, ол өлімнен қашқан батырдың жолы ретінде құрылған.

RU

futuristan.lab

QAZAQ FUTURISM

Хронология искусства Казахстана в оптике деколониальных футуризмов

В этой хронологии мы представляем ключевые произведения, отражающие представления о будущем в перспективе казахстанских художников.

Камиль Мулашев
Земля и время. Казахстан
1979

В советское время триптих экспонировался на крупнейших выставках, посвященных достижениям СССР в освоении космоса. Художнику удалось передать ощущение открытого пространства, воздуха и даже «температуры» цвета, раскрывая не абстрактный ландшафт далеких планет, а погружая зрителя в переживание пространства казахской степи.

Еркин Мергенов
Курос
1988–2000

Образ человека будущего — «гуманоида» в наушниках — в скульптуре «Курос» отсылает к древнегреческой традиции изображать атлетов, чьи статуи устанавливали в святилищах. Во многих работах художник использует кибернетические мотивы, заменяя части тела механическими протезами; в поздних произведениях усиливается тема руинизации: зритель сталкивается с артефактами «утраченной цивилизации», где звериный стиль переплетается с модернизмом.

Алмагуль Менлибаева
Map of the Nomadzing Reimaganings
2023

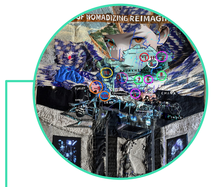

В своих работах Менлибаева часто обращается к теме будущего, создавая вселенную, где эстетика киберфеминизма переплетается с критикой советского проекта и исследованием истории и мифологии Центральной Азии. Собрание ее исследовательских фильмов зашифровано в своеобразном архиве — текстильном полотне.

Марат Дильман
Без названия
2019

Марат Дильман работает с документальной фотографией и определяет свой метод как «холодную фиксацию», создавая уникальный визуальный язык, отражающий актуальный период нациестроительства и стремление новой республики к модернизации.

Мансур Смагамбетов
Парсифаль
2025

Мистическая опера на фоне выжженного соснового леса в Семее. В трехканальном видео художник переосмысливает «Парсифаля» Рихарда Вагнера, обращаясь к травматической памяти региона, связанной с историей ядерных испытаний. Сталкивая канонический для европейской культуры сюжет с номадической космологией, Смагамбетов пересматривает линейную концепцию восприятия времени.

Сакен Нарынов
Мобильный блок
1979

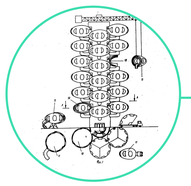

В экспериментальном архитектурном проекте Нарынов разрабатывает здание-трансформер, представляя модульную систему жизнеобеспечения на других планетах. Первоначальным источником вдохновения стала форма юрты — традиционного жилища казахских кочевников. «Внешнее — внутреннее, бесконечно большое — бесконечно малое, бесконечность мира — конечность познаваемого», — так он описывал свои произведения, словно стремясь обнаружить новое измерение.

Сергей Маслов
Байконур-2
2001

Смелые работы и провокационные акции Маслова породили множество мифов — от слухов о романе с Уитни Хьюстон и «вампиризме» до увлечения чёрной магией и инсценированного самоубийства. Логика «вымышленной биографии» продолжилась в жанре мокьюментари: инсталляция в виде юрты-ракеты строится на рассказе о космических кочевниках — первых поселенцах Земли, прибывших из космоса.

Ардак Муканова
Neo Tengri
2021

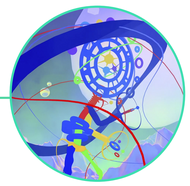

Муканова создает виртуальный мир, где пользователь путешествует по футуристическому пейзажу, насыщенному отсылками к тенгрианской космологии. Опыт построен на взаимодействии с окружающими элементами: сущностями, возникающими из петроглифов и рун. Игрок продвигается к вершине горы и встречает Тенгри, раскрывая метафору восхождения.

Анвар Мусрепов
Аластау
2024

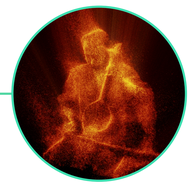

В видеоэссе «Аластау» зрители переносятся в постапокалиптическое будущее после взрыва солнца. Выжившие объединяются в кочевые племена, совершая ритуалы и наблюдая за существами, пришедшими из ядерной пыли. Работа вдохновлена легендой о Коркыт-Ата и выстроена как путь героя, бегущего от смерти.